

Zpráva o motivačních faktorech dospívajících

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Autoři:

Ing. Martin Šturek

Mgr. Lukáš Látal

PaedDr. Mgr. Gabriela Mezeiová, PhD.

Ing. Vladimír Peter

Mgr. Tibor Škrabský

Ing. Darina Čierniková

2018

Rada mládeže Žilinského kraja

Rada dětí a mládeže Moravskoslezského kraje

Obsah

Úvod	3
Oblasti zapojení	4
Bariéry zapojování	11
Bariéry z pohledu nezapojených osob	11
Bariéry z pohledu vedoucích	13
Motivační faktory	14
Kompetence	17
Závěr	23
Realizátoři projektu	24

Seznam grafů

Graf 1: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - celý vzorek	4
Graf 2: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - SR	5
Graf 3: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - ČR	5
Graf 4: Oblast zapojení - SR a ČR	8
Graf 5: Dobrovolníci a potenciální dobrovolníci	10
Graf 6: Kompetence - celý vzorek	18
Graf 7: Kompetence - nezapojení	18
Graf 8: Kompetence - dobrovolníci bez vedoucích	19
Graf 9: Kompetence - vedoucí	19
Graf 10: Důležitost kompetencí	20
Graf 11: Ve které kompetenci se chceš zdokonalit?	21

Seznam tabulek

Tabulka 1: Oblast zapojení - dobrovolníci	7
Tabulka 2: Potencionální oblast zapojování - aktuálně nezapojení	9
Tabulka 3: Bariéry podle nezapojených	11
Tabulka 4: Bariéry podle vedoucích	13
Tabulka 5: Motivační faktory	15
Tabulka 6: Kompetence	17

ÚVOD

Tato zpráva je výsledkem spolupráce Rady mládeže Žilinského kraje (RMŽK) a Rady dětí a mládeže Moravskoslezského kraje (RADAMOK) na projektu MAYDAI - Motivation and Youth Do an Innovation, podpořeného z programu Evropské unie Erasmus+. Autorsky se na její přípravě podíleli experti nominovaní oběma organizacemi.

K zkoumání motivačních faktorů mladých lidí nás vedla problematika nezájmu dospívajících a potřeba identifikovaná pracovníky s mládeží zvýšit jejich zapojení do dobrovolnických aktivit i do aktivit v jejich okolí.

Zpráva je vypracovaná na základě realizovaného průzkumu v rámci Slovenské republiky a České republiky. Inovativním prvkem v této zprávě je propojení a porovnání názorů a postojů mladých lidí s názory a postoji pracovníků s mládeží a mládežnických vedoucích, což přináší širší a komplexnější obraz aktuálního stavu.

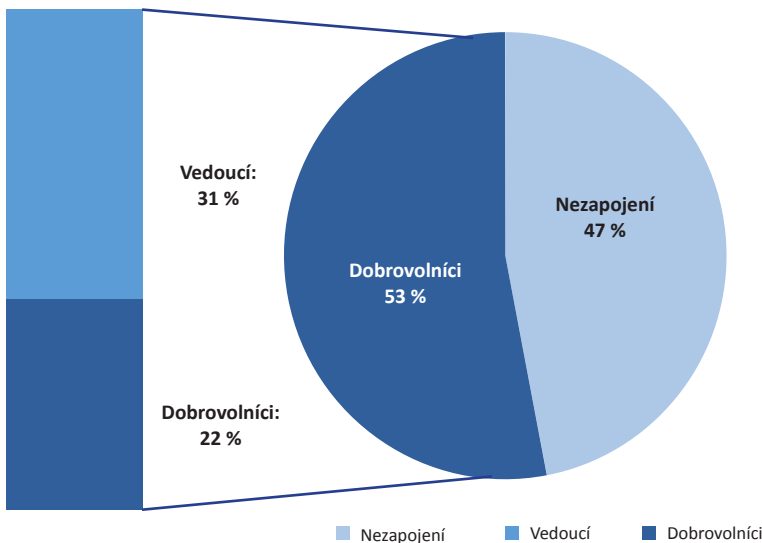
Do dotazníkového průzkumu se zapojilo 1 047 respondentů v průměrném věku 19 let (18,8 let pro SR; 20,5 roků v ČR); 126 z jejich z České republiky, 921 ze Slovenska. Při vyhodnocování odpovědí jsme respondenty rozdělili do tří věkových skupin: 1. do 15 let, 2. 16-18 let a 3. nad 18.

Oblasti zapojení

První a základní otázka se respondentů dotazovala, zda se zapojují do dobrovolnických aktivit. 558 respondentů se aktivně zapojuje do dobrovolnických aktivit, 489 se nezapojuje. V procentuálním vyjádření je poměr zapojených vs. nezapojených 53 % ku 47 %.

Graf 1: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - celý vzorek

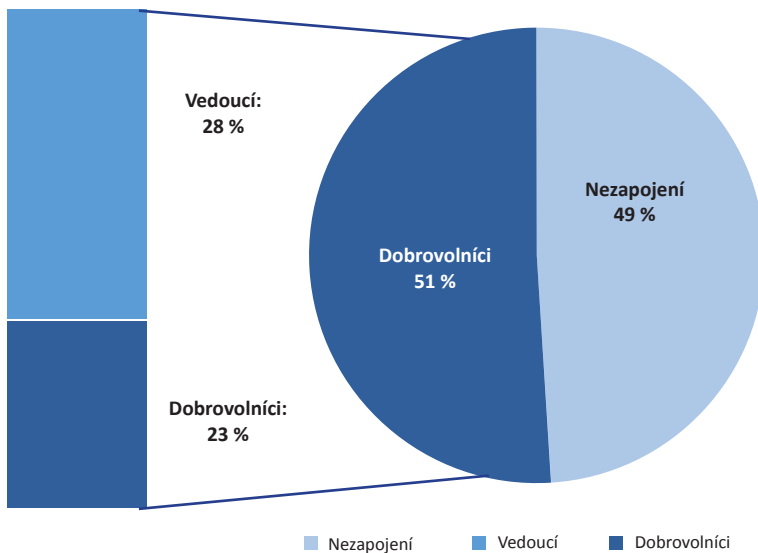

Z výše uvedeného počtu 558 aktivně zapojených do dobrovolnických aktivit (z celkového vzorku 1047) působí i v pozici člověka, který pracuje s mladými lidmi jako vedoucí, 324 respondentů (58 % z 558).

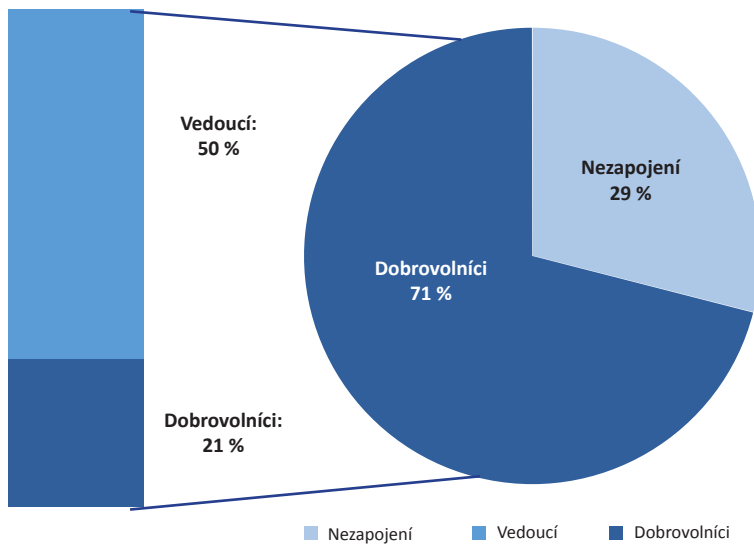
Poměr zapojených vs. nezapojených se v rámci jednotlivých zemí výrazně liší. V České republice se do dobrovolnických aktivit z celkového počtu 126 zapojuje 90 respondentů a 36 se nezapojuje (71 % vs. 29 %). Na Slovensku se do dobrovolnických aktivit zapojuje 51 % dotázaných.

Oblasti zapojení

Graf 2: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - SR

Graf 3: Zapojování se do dobrovolnických aktivit - ČR

Na Slovensko připadá v absolutním vyjádření ze 468 aktivně zapojených do dobrovolnických aktivit, 261 takových, kteří pracují s mladými lidmi jako vedoucí (56 % z 468), v České republice se z 90 respondentů aktivně zapojených do dobrovolnických aktivit věnuje práci s mladými lidmi v pozici vedoucího 63 respondentů (71 % z 90).

Při porovnání se statistickými údaji, především nejnovějším výzkumem Eurobarometr, můžeme konstatovat, že úroveň participace na aktivitách dosahuje podobné úrovně jako je průměr EU (53 %), avšak kontrastuje se zjištěními, které platí pro Slovensko. Slovensko se v průzkumu Eurobarometr ocitlo úplně na konci EU s deklarovanou participací mladých lidí aspoň na jedné dobrovolnické aktivitě v průběhu posledních 12 měsíců na úrovni 30 %. V České republice je tato hodnota 51 %. Od posledního zkoumání v roce 2014 narostlo procento angažovaných mladých lidí v České republice o 6 %, přičemž na Slovensku kleslo o 3 %.

Rozdílné výsledky, které můžeme pozorovat na vzorku našeho průzkumu, mohou mít vícero důvodů. Jedním z nich jsou vysoké regionální rozdíly mezi jednotlivými slovenskými kraji a různou úrovní vyspělosti a aktivit mimovládních organizací. Pokud předpokládáme, že většina respondentů pocházela z Žilinského kraje, v němž je úroveň aktivit mimovládních organizací vysoká, odpovídalo by to i regionální realitě a zároveň ukazovalo, že úroveň participace se v tomto regionu přibližuje evropskému průměru.

Vzorek české strany byl získán od respondentů převážně z Moravskoslezského kraje, který je jedním z největších a z hlediska dobrovolnických aktivit nejaktivnějších.

V pokračování se dotazník rozvětvil. Pokud respondent odpověděl pozitivně na otázku o zapojení se do dobrovolnických aktivit, následně měl odpovědět na otázku: „Kde se zapojuješ jako dobrovolník/dobrovolnice?“, přičemž bylo možné označit více možností.

Oblasti zapojení

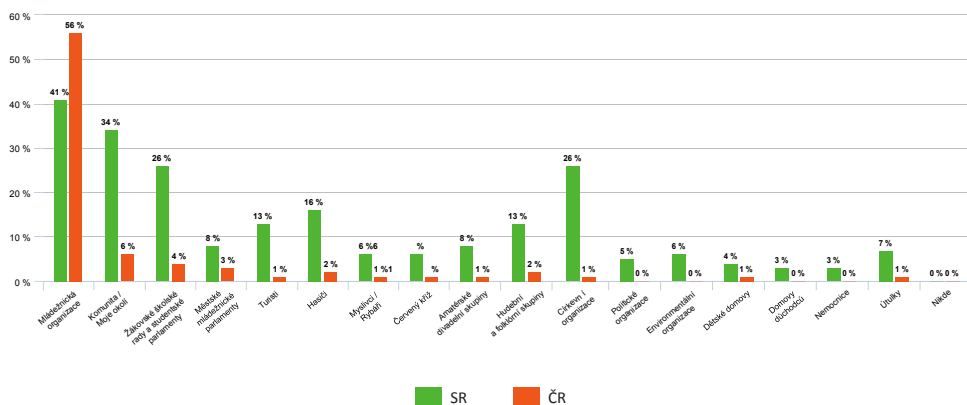
Tabulka 1 : Oblast zapojení - dobrovolníci

	Oblast zapojení - dobrovolníci	Počet odpovědí	%
1.	Mládežnická organizace	240	43 %
2.	Komunita / Moje okolí	186	33 %
3.	Žákovské školské rady a studentské parlamenty na škole	141	25 %
4.	Církevní organizace	130	23 %
5.	Hasiči	84	15 %
6.	Hudební a folklórní skupiny	72	13 %
7.	Turisti	68	12 %
8.	Městské mládežnické parlamenty a obecné rady mládeže	51	9 %
9.	Amatérské divadelní skupiny	40	7 %
10.	Útulky	38	7 %
11.	Myslivci/Rybáři	33	6 %
12.	Červený kříž	33	6 %
13.	Environmentální organizace	31	6 %
14.	Politické organizace	25	4 %
15.	Dětské domovy	22	4 %
16.	Domovy důchodců	17	3 %
17.	Nemocnice	16	3 %

Z odpovědí vyplývá, že 558 respondentů aktivně zapojených do dobrovolnických aktivit působí v širokém spektru organizací. Celý vzorek dobrovolníků (558) vykazuje nejvyšší hodnoty při zapojování se do **mládežnických organizací** (240 z 558, 43 %); druhý nejvyšší počet dobrovolníků pomáhá **ve svém okolí a komunitě** (186 z 558, 33 %); třetí typ organizací v pořadí jsou **žákovské školské rady a studentské parlamenty na školách** (141 z 558, 25 %). **Nejméně dobrovolníků je zapojených v politických organizacích, v dětských domovech, domovech důchodců a nemocnicích (pod 5 %).**

Vzorek slovenských dobrovolníků vykazuje podobné hodnoty i pořadí jako celkový vzorek: mládežnické organizace – 41 %, okolí a komunita – 34 %, žákovské školské rady a studentské parlamenty na školách a stejně i církevní organizace – 26 %. Vzorek českých dobrovolnických aktivních respondentů se liší v hodnotách, pořadí prvních třech typů organizací je stejné i v tomto případě. Nejvyšší hodnoty jsou vykázány při zapojování se do mládežnických organizací – 56 %; druhý nejvyšší počet dobrovolníků pomáhá ve svém okolí a komunitě – 31 %; třetí typ organizací v pořadí jsou žákovské školské rady a studentské parlamenty na školách – 23 %; a čtvrtou pozici měly městské mládežnické parlamenty a obecné rady mládeže – 14 %.

Graf 4 : Oblast zapojení - SR a ČR

Těch, kteří v průzkumu uvedli, že se nezapojují do žádných dobrovolnických aktivit jsme se zeptali, které oblasti by je nejvíce zaujaly, pokud by se měli v některé angažovat. To přináší zajímavý pohled na sféry zájmu právě těch, kteří zatím nejsou motivováni zapojovat se do dobrovolnických aktivit. Jde o důležité informace, jestliže nedisponujeme jinými zdroji nebo porovnatelnými údaji, které by analyzovaly právě tuto oblast.

Oblasti zapojení

Tabulka 2 : Potencionální oblast zapojování - aktuálně nezapojení

	Potencionální oblast zapojování - aktuálně nezapojení	Počet odpovědí	%
1.	Útulky	206	42 %
2.	Mládežnická organizace	140	29 %
3.	Dětské domovy	121	25 %
4.	Turisti	118	24 %
5.	Komunita / Moje okolí	94	19 %
6.	Červený kříž	90	18 %
7.	Environmentální organizace	87	18 %
8.	Nemocnice	87	18 %
9.	Amatérské divadelní skupiny	82	17 %
10.	Hudební a folklórní skupiny	80	16 %
11.	Hasiči	75	15 %
12.	Domovy důchodců	72	15 %
13.	Žákovské školské rady a studentské parlamenty e	64	13 %
14.	Myslivci/Rybáři	59	12 %
15.	Nikde	54	11 %
16.	Politické organizace	47	10 %
17.	Církevní organizace	38	8 %
18.	Městské mládežnické parlamenty a obecné rady mládeže	35	7 %

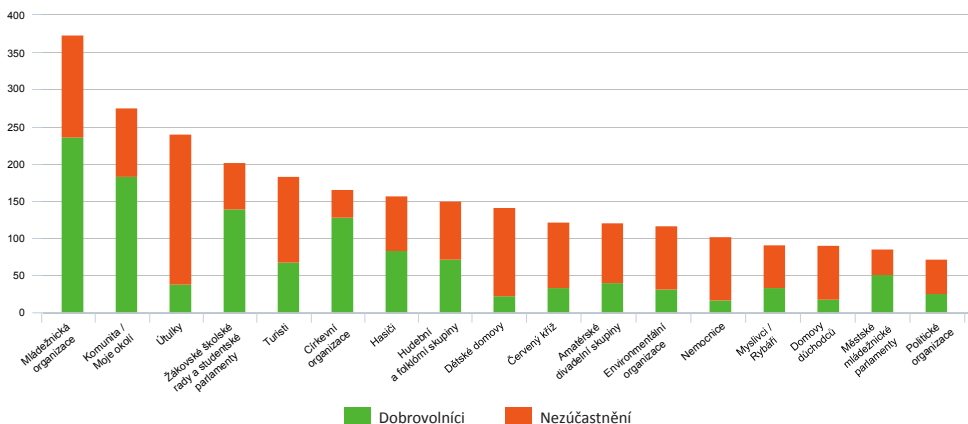
Ze vzorku nezapojených osob, nejvíce, až 42 % si umí představit své zapojení do činnosti v útulcích. Následují mládežnické organizace s 29 % odpovědí. Na třetím místě jsou dětské domovy s 25 % a těsně za nimi turisté s 24 %.

11 % respondentů se vyjádřilo, že by nechtěli působit v žádné dobrovolnické oblasti. Tento výsledek je překvapující z toho důvodu, že málo mladých respondentů reagovalo negativně, především při všeobecném předpokladu a předsudku, že dospívající nemají zájem o volnočasové aktivity a převládá všeobecná apatie vůči organizovaným aktivitám ve volném čase. Uvedený výsledek může naznačovat, že

aktivity mimovládních organizací a jiných subjektů nemusí být vždy zaměřené na oblasti, které zajímají dospívající nebo v nabídce chybí aktivity, které by byly pro potenciální dobrovolníky zajímavé a atraktivní. Všeobecně však možno tento výsledek hodnotit pozitivně, protože vyjadřuje silný potenciál v podobě zájmu aktuálně nezapojených mladých lidí.

Při sčítání počtu aktuálních dobrovolníků a aktuálně nezapojených mladých lidí, kteří si však umí představit sebe jako dobrovolníka v některých konkrétních oblastech, a po seřazení jednotlivých subjektů v této simulaci je viditelný posun především v případě **útluků a turistů**, kteří by v celkovém počtu potenciálních dobrovolníků předstihli i **církevní organizace, hasiče či hudební a folklórní skupiny**. Posun v tomto simulovaném žebříčku by zaznamenaly i **dětské domovy** (z 15. místa na 9.) Naopak u **městských mládežnických parlamentů** by došlo k výraznému posunu směrem dolů (z 8. místa na 16.). **Mládežnické organizace** a dobrovolníci působící **v komunitě** by si zachovali své prvenství i nadále.

Graf 5 : Dobrovolníci a potenciální dobrovolníci

V rámci kvalitativního zjišťování jsme ověřovali stejné otázky i přímo s menšími skupinami dospívajících v Žilinském kraji. U některých skupin byla zjevná nezkoušenost s dobrovolnickými aktivitami a členové skupiny se neuměli vyjádřit k jednotlivým otázkám. Na druhé straně při jiných fokusových skupinách se potvrdila aktivita mladých lidí v různých mládežnických organizacích, především v žákovských školských radách, v mládežnických parlamentech nebo na vzdělávacích akcích neformálního charakteru (Evropský parlament mladých, Modelové zasedání OSN).

Bariéry zapojování

Účastníci také hovořili o svých zkušenostech s pomocí v dětských domovech, útulcích, v rámci církví a domovech důchodců. Můžeme tak vidět korelaci s dotazníkovým zjištěním, kde by se potencionální dobrovolníci rádi zapojili do těchto oblastí, zřejmě však organizovaná nabídka aktivit tohoto typu není dostatečná.

Bariéry zapojování

Bariéry z pohledu nezapojených osob

Pokud respondent v dotazníku odpověděl negativně na otázku o zapojování se do dobrovolnických aktivit, následně měl zaujmout stanovisko k jednotlivým bariérám, které jej limitují při zapojování se do dobrovolnické činnosti. Z celkového počtu 1047 spadá do kategorie nezapojených 489 respondentů.

V případě každé bariéry mohl respondent označit míru platnosti této bariéry, od „neplatí vůbec“, přes „občas platí“ a „často platí“, až po „platí vždy“.

Po zohlednění počtu odpovědí a přiřazení váhy jednotlivým možnostem dostaneme toto pořadí bariér: (První tři bariéry se potvrdily i při použití jiných metod pro určení míry platnosti daných bariér.)

Tabulka 3: Bariéry podle nezapojených

	Bariéry podle nezapojených	Priemer
1.	Měl bych zájem, ale nemám čas.	1,42
2.	Nevím o žádných aktivitách.	1,31
3.	Nechce se mi.	1,30
4.	Měl bych zájem, ale nevím jak se zapojit.	1,06
5.	Vím jak se zapojit, ale nemám tam kamarády.	1,00
6.	Nevidím v tom smysl.	0,89
7.	Měl bych zájem, ale nedovoluje mi to moje aktuální situace.	0,84
8.	Nic za to nedostanu.	0,79
9.	Měl bych zájem, ale nemám na to schopnosti.	0,76

Největší bariéra v podobě **nedostatku času** je relativní, především v případě dospívajících. Skutečnost, že **o dobrovolnických aktivitách nemají informace** je možné vnímat jako selhání prostředí, ve kterém se mladí lidé formují, ale také samozřejmě pasivní přístup mladých lidí nepomáhá při identifikování příležitosti seberealizace a zapojování se. Bariéra na individuální úrovni a to, že **se jedinci nechce zapojit**, je do jisté míry opět projevem chybějící motivace ze strany okolí, ale i projevem absence vlastní motivace, která by hnala mladého člověka ze vnitř. Bariéra v podobě **nevědomosti jak se zapojit** je úzce provázaná s nedostatkem informací o samotných dobrovolnických aktivitách, projektech, či iniciativách.

Situace, která nedovoluje mladému člověku zapojit se do dobrovolnické činnosti může mít rozmanité podoby a pozadí, bez doplňkových informací není možné posoudit relevanci této bariéry, ani nabídnout řešení na její odstranění. Další z vyskytujících se bariér je **obava ze zapojení se bez kamarádů** zapojených už dopředu nebo bez kamarádů, kteří by se zapojili spolu s daným dospívajícím. Mladí lidé mají často tendenci vstupovat do neznámých situací spolu se známými lidmi, resp. tendenci zapojit se tam, kde je čeká známá tvář. Obava z neznámého prostředí je násobně větší, pokud se v něm má mladý člověk ocitnout sám, resp. bez svých známých.

Bariéra v podobě **chybějících schopností** je lehkou transformovatelná do příležitostí, protože právě dobrovolnické působení je tím méně zodpovědným prostředím, které přehlídí chyby a ne zkušenost, a je perfektní platformou na získávání kompetencí. Chybějící **smysl v dobrovolnických aktivitách** může být vnímaný z různých úhlů – např. smyslem pro někoho může být finanční efektivita, která evidentně chybí při aktivitách dobrovolnického charakteru. Zároveň je velmi pravděpodobné, že chybějící smysl spočívá spíše v nevědomosti nezapojeného mladého člověka, anebo v nedostatečné komunikaci smyslu dobrovolnické činnosti ze strany dobrovolnické organizace/iniciativy. Bariérou zapojování se je i to, že mladý člověk **za svou aktivitu nic nedostane**.

Toto vnímání je samozřejmě omezené a velmi povrchní. Důvodem může být nedostatečná nebo neefektivní komunikace ze strany okolí, ale i samotných dobrovolnických organizací. Ve prospěch dobrovolnického působení by sloužilo i významnější ohodnocení takového působení ze strany vzdělávacích institucí (kredit), či budoucích zaměstnavatelů (reference).

Bariéry z pohledu vedoucích

Na stejné otázky jsme se zeptali i těch, kteří působí jako mladí vedoucí a pracovníci s mládeží (spolu 324 respondentů). Podle jejich názoru jsou nejčastější důvody proč se mladí lidé nezapojují do dobrovolnických aktivit následující:

Tabulka 4 : Bariéry podle vedoucích

	Bariéry podle vedoucích	Průměr
1.	Nechce se jim.	2.18
2.	Neví o těchto aktivitách.	1.63
3.	Nevidí v tom přidanou hodnotu pro sebe.	1.61
4.	Ví jako se zapojit, ale nemají tam kamarády.	1.53
5.	Měli by zájem, ale Neví jako se zapojit.	1.47
6.	Nevidí v tom přidanou hodnotu pro jejich okolí.	1.40
7.	Měli by zájem, ale nemají čas.	1.36
8.	Měli by zájem, ale nedovoluje jim to jejich aktuální situace.	1.14
9.	Měli by zájem, ale nemají na to schopnosti.	0.92

Při komparaci výsledků obou skupin jsme zjistili, že podobné názory na překážky v zapojování se mají pracovníci s mládeží i samotní nezapojení mladí lidé. Výzvou tedy je samotná motivace mladých lidí, jestliže, jak je zřejmé, většina mladých respondentů by byla ochotná zapojit se do nějakého typu aktivity nebo činnosti organizace nebo případně neformální skupiny.

Přibližně 20 % výše uvedených respondentů z řad vedoucích i pracovníků s mládeží reagovalo tak, že existují i „nějaké další důvody, kvůli kterým se mladí lidé nezapojují do dobrovolnických aktivit“. Mezi tyto důvody spousta zařadila skutečnost, že jim dobrovolnická služba nepřipadá „cool“ ani atraktivní, raději pracují za finanční odměnu, chtějí předejít posmívání se ze strany svých vrstevníků a možným trapným situacím, individualismus spojený s kariérismem, jejich krajně pravicová orientace, chybějící vzory z dětství, či předčasná rezignace po prvním neúspěchu, uzavření se do virtuálního světa, ale i překážky na straně příliš přemotivovaných rodičů, kteří zaplňují volný čas svých dětí v maximální míře. Mezi

další uvedené možné důvody, resp. bariéry proč se mladí lidé nezapojují do dobrovolnických aktivit patří také: slabá propagace dobrovolnictví, rodiče/aktuální doba/škola/společnost nevede mladé lidi k takovýmto aktivitám, strach ze zodpovědnosti i ze vstupu do nového prostředí a mezi nové lidi, příslušnost do skupiny, která tráví čas jinak (např. i nelegální činností), ale i obava z poškození svého reálného a ztráty sebevědomí.

Motivační faktory

V dotazníkovém zkoumání jsme se ptali i na motivační faktory, kvůli kterým se mladí lidé zapojují do dobrovolnických aktivit. Dotazník byl v této části zaměřený nejen na ty, kteří už jsou aktivní a jejich motivaci, ale doptával se i těch, kteří jsou momentálně pasivní. Tato skupina měla také definovat možné motivační prvky, které by je přesvědčily zapojovat se do aktivit ve volném čase. Zároveň u každého faktoru mohli respondenti vyjádřit míru motivace na škále žádná motivace - slabá motivace - silná motivace - velmi silná motivace. Pořadí jednotlivých motivačních faktorů jsme vyhodnocovali na základě váženého průměru.

Z tabulky motivačních faktorů při zapojení se do dobrovolnických aktivit s uvedením průměrů vykazovaných u jednotlivých skupin respondentů, (dobrovolníci /bez vedoucích/, vedoucí, nezapojení), vyplývá několik skutečností: v první řadě je evidentní, že **průměry vykazované při jednotlivých motivačních faktorech mají podobné hodnoty v případě dobrovolníků a vedoucích**. Rozdíly v průměrech jsou výraznější u skupiny nezapojených, v porovnání se skupinou dobrovolníků i vedoucích.

V druhé řadě u zkoumání nejvyšších průměrných hodnot přidělených jednotlivým motivačním faktorům zjistíme, že **motivační faktory „zabiju nudu“ a „můžu to udělat podle sebe“ získaly nejvyšší průměrnou hodnotu u dobrovolníků. Motivační faktory „finanční odměna“ a „jiná hmotná odměna“ získaly nejvyšší průměrnou hodnotu u nezapojených mladých lidí do dobrovolnických aktivit;** ostatní motivační faktory („baví mě to“, „pomůžu někomu“, „strávím čas s přáteli“, „můžu něco změnit“ atd.) vykazovaly nejvyšší průměrnou hodnotu u skupiny vedoucích.

V třetí řadě, pokud se zaměříme na celý vzorek, zjistíme, že **nejvyšší průměrnou hodnotu vykazuje motivační faktor „pomůžu někomu“**. Po tomto motivačním faktoru následuje faktor „baví mě to“ a „strávím čas s přáteli“. Na čtvrtém místě je faktor „můžeme něco změnit“ a na pátém „získám nové přátele“.

Motivační faktory

V čtvrté řadě, při zkoumání výsledků **ve skupině dobrovolnický nezapojených mladých lidí vykazuje nejvyšší průměrnou hodnotu motivační faktor „pomůžeme někomu“**. Druhou příčku obsadil motivační faktor „baví mě to“ a třetí „strávím čas s přáteli“. Těsně za „časem stráveným s přáteli“ následují motivační faktory „můžu něco změnit“ a „získám nové přátele“. Z uvedeného vyplývá, že pomoc je jedním z nevyšších nejuniverzálnějších principů a hodnot. Pocit individuálního zadostiučinění, naplnění či zábavy se také nacházejí na vysoké příčce a napomáhají motivaci. Čas strávený s existujícími, či nově získanými přáteli je stejně velmi ceněným atributem z pohledu mladých lidí.

Uvedené uzavírá možnost změny – předpokládáme, že změny situace k lepšímu – která je taktéž hnacím motorem pojmenovaným mladými nezapojenými jako relevantní motivační faktor. Třeba také poznamenat, že pořadí motivačních faktorů se téměř neliší v porovnání s mladými dobrovolníky: **1. pomůžu někomu, 2. baví mě to, 3. strávím čas s přáteli, 4. získám nové přátele, 5. můžu něco změnit**. První pětice motivačních faktorů působících na zapojených dobrovolnících a nezapojených mladých lidí se shoduje.

Rozpracování těchto motivačních faktorů do konkrétních akčních plánů a jejich aktivní využití při snaze zaangažovat i (zatím) dobrovolnický nezapojených mladých lidí může být cestou k úspěšnému zapojování většího množství mladých lidí.

Tabulka 5: Motivační faktory

MOTIVAČNÍ FAKTORY	PRŮMĚR			
	Dobrovolníci- (bez vedoucích)	Vedoucí	Nezapojení	Celý vzorek
Naučím se něco nového	1,99	2,10	1,72	1,90
Můžu něco změnit	2,10	2,29	1,87	2,05
Pomůžu někomu	2,41	2,49	2,16	2,32
Strávím čas s přáteli	2,34	2,37	1,93	2,16
Získám nové přátele	2,12	2,18	1,83	2,00
Zabiju nudu	1,55	1,51	1,30	1,42
Finanční odměna	1,32	1,14	1,57	1,38
Jiná hmotná odměna	1,20	1,15	1,39	1,27
Někdo mě pochválí	1,66	1,72	1,51	1,61
Baví mě to	2,35	2,57	1,96	2,23
Můžu to udělat podle sebe	1,93	2,08	1,78	1,91

Motivační faktory

Při porovnání odpovědí slovenských a českých respondentů se větší rozdíly ukázaly v kategorii nezapojených osob, kde v ČR výrazně více lidí odpovědělo, že získají nové přátele (nejčastější motivace v ČR), následovaly „pomůžu někomu“ a „můžu to udělat podle sebe“. V SR pořadí na prvních třech místech kopíruje pořadí celého vzorku respondentů (1. „Pomůžu někomu“, 2. „Baví mě to“, 3. „Strávím čas s přáteli“).

Všeobecně však můžeme konstatovat, že motivační faktory jsou ve velké míře podobné či už mezi neaktivními mladými lidmi nebo takovými, kteří už mají zkušenost s dobrovolnictvím (s menšími odchylkami při důležitosti jednotlivých aspektů). Výzvou je v tomto směru nabídnout aktivity, které mladé lidi baví a zároveň mohou strávit čas se svými vrstevníky v kombinaci s možností něco změnit, ovlivnit. Právě tyto faktory nejvíce přitahují dospívající, aby se do dobrovolnických aktivit zapojili.

Na otázku: „Uvedený seznam motivačních faktorů možná nebyl úplně kompletní. Chceš k nim ještě něco doplnit?“ odpovědělo pozitivně 67 respondentů (z těch respondentů, kteří se zapojují do dobrovolnických aktivit). Mezi dodatečně identifikované motivační faktory patřily následující: radost z odvedené práce, radost ostatních a viditelné výsledky, pocit úspěchu a zadostiučinění, záchrana života, pomoc chudým, cestování po světě, motivování ostatních, uznání, zábava, změna, osobní rozvoj, vzdělávání druhých/mladší generace, zlepšení dne/života druhých, forma oddychu, možnost prezentace svého dobrovolnického působení při hledání práce, ale i naplňování snů, či inspirace osobními příběhy, s nimiž přijde dobrovolník do styku.

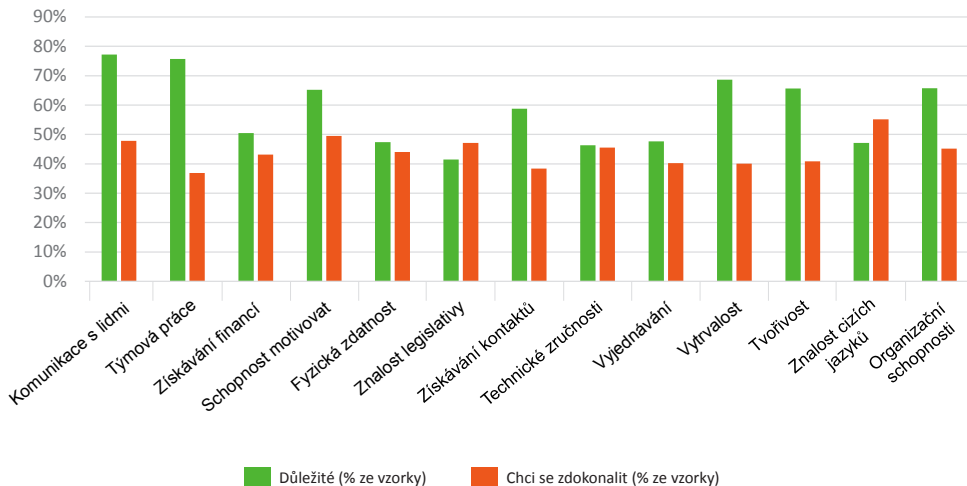
Kompetence

V oblasti kompetencí se dotazníkový průzkum zaměřil na to, co si respondenti myslí o kompetencích, které by měl dobrovolník mít. Zároveň bylo tématem této části i pojmenování kompetencí, v nichž se chtějí dotazovaní zdokonalit. Nakonec tyto dva aspekty byly porovnávány se skupinou těch, kteří jsou už do dobrovolnických aktivit zapojení a těch, kteří jsou neaktivní.

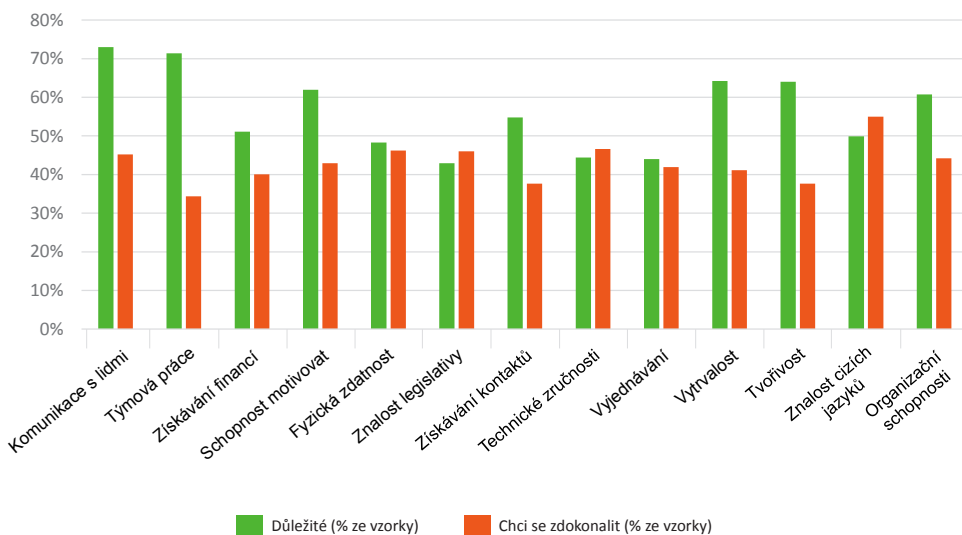
Tabulka 6 : Kompetence

	Celý vzorek 1047		Nezapojení 489		Dobrovolníci 234		Vedoucí 324	
	Důležité	Chci se zdokonalit	Důležité	Chci se zdokonalit	Důležité	Chci se zdokonalit	Důležité	Chci se zdokonalit
Komunikace s lidmi	77 %	48 %	73 %	45 %	74 %	49 %	86 %	51 %
Týmová práce	76 %	37 %	71 %	34 %	74 %	39 %	84 %	39 %
Získávání financí	50 %	43 %	51 %	40 %	48 %	44 %	51 %	47 %
Schopnost motivovat	65 %	49 %	62 %	43 %	63 %	51 %	72 %	58 %
Fyzická zdatnost	47 %	44 %	48 %	46 %	52 %	44 %	43 %	41 %
Znalost legislativy	41 %	47 %	43 %	46 %	38 %	48 %	41 %	48 %
Získávání kontaktů	59 %	38 %	55 %	38 %	59 %	40 %	64 %	39 %
Technické zručnosti	46 %	46 %	44 %	47 %	45 %	51 %	50 %	40 %
Vyjednávání	48 %	40 %	44 %	42 %	49 %	39 %	52 %	38 %
Vytrvalost	69 %	40 %	64 %	41 %	69 %	40 %	75 %	38 %
Tvořivost	66 %	41 %	64 %	38 %	62 %	45 %	70 %	43 %
Znalost cizích jazyků	47 %	55 %	50 %	55 %	50 %	54 %	41 %	56 %
Organizační schopnosti	66 %	45 %	61 %	44 %	67 %	44 %	72 %	48 %

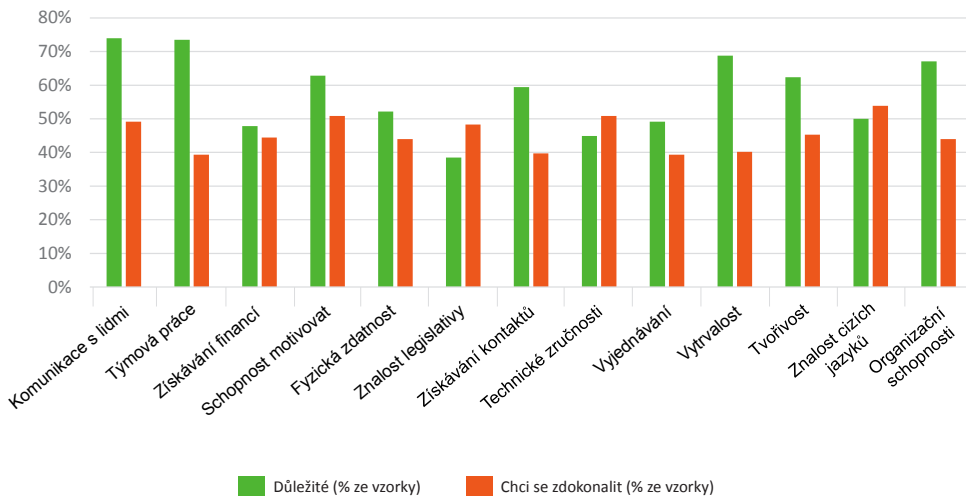
Graf 6 : Kompetence - celý vzorek

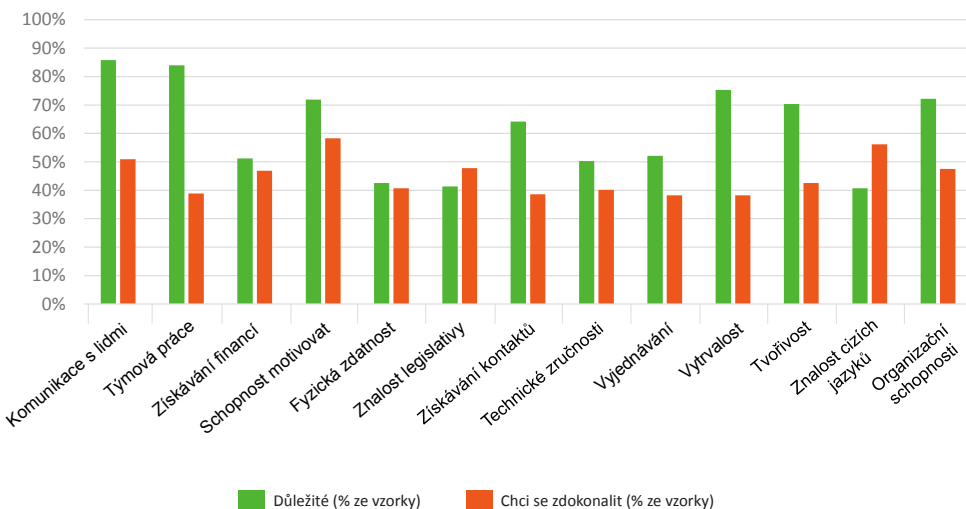
Graf 7 : Kompetence - nezapojení

Graf 8 : Kompetence - dobrovolníci bez vedoucích

Graf 9 : Kompetence - vedoucí

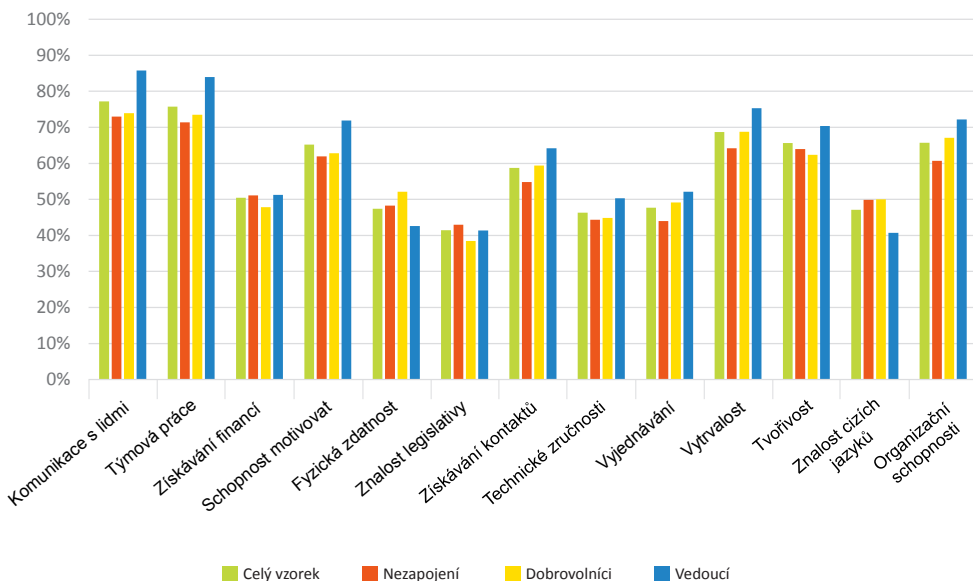

V obou sledovaných skupinách (zapojení dobrovolníci a ti, kteří nejsou zatím aktivní) se za nejdůležitější kompetenci pokládá **komunikace s lidmi** (77 %). Na stejné úrovni se umístila **týmová práce** (76 %). Jako třetí nejdůležitější kompetenci respondenti uvádí **vytrvalost** (69 %) a ve skupině nezapojených mladých lidí se na třetím místě objevily **organizační schopnosti** (celkově 66 %).

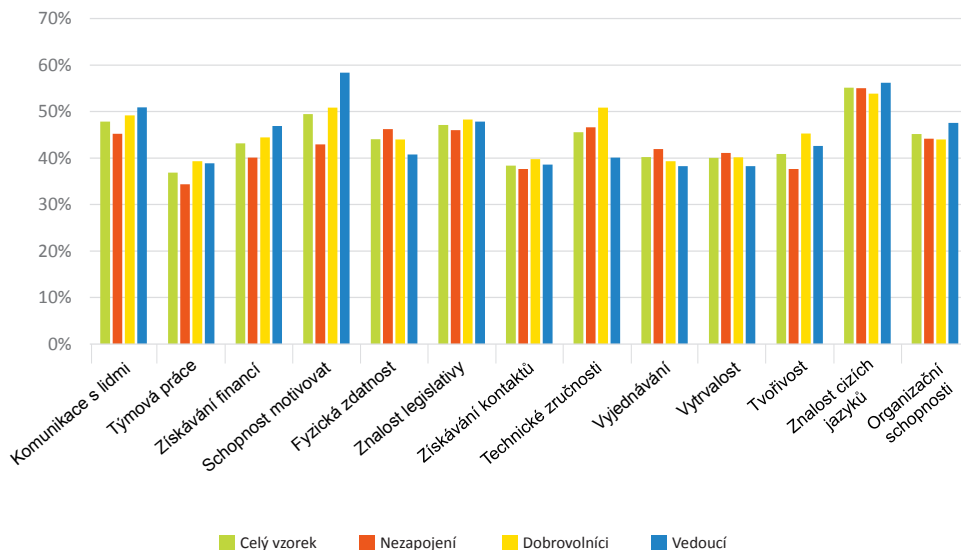
Obě skupiny mladých lidí a zároveň i těch, kteří deklarovali, že jsou mladí vedoucí nebo pracovníci s mládeží, tak považují za klíčové kompetence stejné oblasti. Při této cílové skupině bylo dosažené stejného pořadí jako při zapojených dobrovolnících.

Jako nejméně potřebné kompetence pro výkon dobrovolnictví uvedli respondenti ze všech kategorií **fyzickou zdatnost** (u této kompetence se ukázaly větší rozdíly mezi českým a slovenským vzorkem, kdy 6,2 % Slováků uvedlo tuto kompetenci jako důležitou, a jen 4,3 % dotazovaných z ČR). Mezi neméně důležité kompetence patřilo také vyjednávání a znalost legislativy.

Graf 10 : Důležitost kompetencí

Graf 11 : Ve které kompetenci se chceš zdokonalit?

V další části jsme sledovali i ty kompetence, v nichž by se chtěli dotazovaní nejvíce zdokonalit. Zajímavým výsledkem v této části zkoumání je fakt, že **znalost cizích jazyků** považuje za důležitou kompetenci jen třetí nejmenší procento respondentů. Paradoxně tato kompetence získala nejvíc kladných odpovědí při otázce, v jakých oblastech by se respondenti chtěli nejvíce zdokonalit (55 %). Tento fakt může být způsoben tím, že respondenti odpověděli všeobecně a ne v souvislosti s výkonem dobrovolnické činnosti.

Jako druhá nejčastěji se vyskytující odpověď byla **schopnost motivovat** (celkově 49 %). Jako třetí v pořadí se umístila komunikace s lidmi (48 %).

Z tohoto zkoumání vychází také zajímavý fakt, že na předních místech se při skupině nezapojených dobrovolníků neobjevila kompetence „**schopnost motivovat**“. Zároveň ve skupině už aktivních mladých lidí se poměrně vysoko umístila potřeba zdokonalit se v technické zručnosti, co může vyplývat z jejich praktické zkušenosti a uvědomění si potřeby komplexní zručnosti pro výkon dobrovolnictví.

Nejméně důležitou kompetencí, v níž se chtějí respondenti zdokonalit, je překvapivě **týmová práce** – jen 37 %. Toto zjištění je zajímavé s ohledem na to, že právě týmovou práci označilo 76 % dotazovaných jako druhou nejdůležitější kompetenci v rámci zkoumání. Možným vysvětlením je, že respondenti jsou přesvědčení, že

Kompetence

tato kompetence je u nich dobře vyvinutá, což je zase v rozporu s všeobecným zjištěním, v němž se tvrdí, že právě týmová práce je jednou z nejméně rozvinutých kompetencí u současné generace mladých lidí.

Na dalších nejméně populárních příčkách pro zdokonalování se umístilo „získávání kontaktů“ (38 %) a „vyjednávání“ společně s „vytrvalostí“ (40 %).

ZÁVĚR

Na základě výsledků zprávy konstatujeme a doporučujeme:

1. Je potřebné posilnit osvětu a vzdělávání o významu dobrovolnických aktivit a aktivizmu samotného, a to nejen pro naše okolí, ale i pro osobnostní rozvoj samotných mladých lidí, i když jistá skupina mladých nevnímá tyto aktivity jako potenciál pro jejich budoucí osobní a profesionální benefit.
2. V této souvislosti je potřebné také adaptovat aktivity a nabízené možnosti tak, aby reflektovaly nejnovější trendy mezi mládeží, aby byly tyto činnosti atraktivní a vytvářely prostor pro zajímavě strávený volný čas, který je užitečný a zároveň je zábavou s vrstevníky. Právě na tento aspekt se zapomíná a organizování aktivit tradičními způsoby, které byly zajímavé před 10 – 20 roky, nemá často potenciál přilákat novou generaci dospívajících.
3. Motivační faktory mohou být podpořené a prezentované různými formami nových metod (např. ve formě živých knih), kde osobní příběh, možnost zprostředkovaně příběh „zažít“ a personalizace pozitivních příkladů mohou být také jednou z cest podněcování nezapojených mladých lidí do dobrovolnických aktivit.

REALIZÁTOŘI PROJEKTU

Rada mládeže Žilinského kraje

Rada mládeže Žilinského kraje (dále jen RMŽK) je demokratické, dobrovolné sdružení, nezávislé na politických stranách a hnutích, které vzniklo v roce 2001. RMŽK sdružuje 62 členských organizací, mezi které patří mládežnické organizace, žákovské školské rady a mládežnické parlamenty.

Cílem RMŽK je zastupovat oprávněné zájmy dětí a mládeže a pomáhat tak při vytváření podmínek pro všestranný rozvoj dětí a mládeže po stránce tělesné, duševní, duchovní a sociální na území Žilinského kraje.

Aktivity RMŽK jsou dlouhodobě zaměřené na participaci, aktivní občanství a strukturovaný dialog, lidská práva a prevenci, dobrovolnictví, práci s mládeží, zdraví a zdravý životní styl mladých lidí.

Mezi nejznámější aktivity a projekty RMŽK patří akreditované vzdělávání Líder žiackej školskej rady, Oceňovanie aktívneho občianstva a ľudskosti, Elektronické simulované voľby mladých ľudí, spolupráce s obcemi při přípravě koncepce práce s mládeží, rozvoj obecních rad mládeže a další.

Web: www.rmzk.sk

Rada dětí a mládeže Moravskoslezského kraje - RADAMOK

RADAMOK vznikla v roce 2000 jako zastřešující organizace mládežnických neziskových sdružení v Moravskoslezském kraji. Jejím hlavním posláním je podpora oprávněných zájmů dětí a mládeže a podpora svým členům v metodické, personální i právní oblasti. Sdružuje víc jako 20 organizací a zastupuje tak téměř 30.000 dětí, mládežníků, jejich vedoucích a instruktorů.

RADAMOK působí jako podpůrná organizace pro neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží. Zabezpečuje organizacím vzdělávání jejich vedoucích, úrazové pojištění a pojištění zodpovědnosti při aktivitách dětí a mládeže, mladým lidem pomáhá získávat prostředky na jejich aktivity, nabízí síťování, participaci, aktivní dialog, zabezpečuje materiální, metodický a právní servis v této oblasti.

Důraz klade na přímou práci s mládeží - vzdělávání vedoucích a instruktorů (táborové školy, výměny zkušeností, semináře k aktuálním tématům), manuální workshopy, participace mládeže na místní úrovni, programy na rozvoj kompetencí, projektový marketing k získání prostředků na mládežnické iniciativy a pod.

Web: www.radamok.cz

